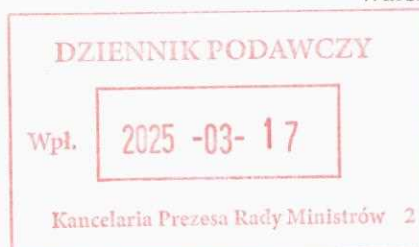

Warszawa, dnia 17.02.2025 r.

Green REV Institute
Giordana Bruna 34 / Skrytka 5
02-523 Warszawa, Polska

Prezes Rady Ministrów
al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa

Petycja dotycząca podniesienia standardów bezpieczeństwa żywności w Polsce
„Czas na bezpieczną żywność! Dla ludzi, planety i zwierząt”

Szanowny Panie Premierze,

zgodnie z raportem „[Meat Us Half Way](https://futurefood4climate.eu/wp-content/uploads/2024/01/Meat-Us-Half-Way-Raport-PL.pdf)”¹ obecnie połowa powierzchni Ziemi nadającej się do zamieszkania jest wykorzystywana na potrzeby rolnictwa, z czego blisko 80% globalnych gruntów rolnych przeznacza się na hodowlę zwierząt. W ciągu ostatnich 50 lat jednym z głównych problemów środowiskowych stała się degradacja naturalnych ekosystemów w celu uzyskania terenów pod wypas zwierząt oraz uprawę roślin na paszę. Sektor hodowlany odpowiada za około 14,5% antropogenicznych emisji gazów cieplarnianych na świecie i zużywa 36% całkowitej ilości wody wykorzystywanej do celów konsumpcyjnych w Unii Europejskiej.

¹ <https://futurefood4climate.eu/wp-content/uploads/2024/01/Meat-Us-Half-Way-Raport-PL.pdf>, dostęp 22.02.2025 r.
kontakt@greenrev.org | Giordana Bruna 34 / skrytka 5, 02-523 Warszawa, Polska

Hodowla zwierząt wiąże się również z rosnącym problemem antybiotykooporności, która co roku przyczynia się do około 33 tysięcy zgonów w UE oraz 700 tysięcy na całym świecie. Fermy hodowlane emitują wysokie stężenia pyłu zawieszonego PM, co negatywnie wpływa na jakość powietrza i zdrowie ludzi. Sektor ten nie tylko przyczynia się do degradacji środowiska i zmian klimatycznych, lecz także bezpośrednio oddziałuje na jakość życia ludzi.

Obecny system żywnościowy sprzyja rozwojowi chorób cywilizacyjnych, takich jak otyłość, cukrzyca typu 2, nowotwory, nadciśnienie tętnicze i choroba niedokrwienna serca. Jednocześnie dostarcza produkty o niskiej wartości odżywczej, co prowadzi do wzrostu ubóstwa żywnościowego i pogłębia nierówności społeczne.

Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, że transformacja systemu żywnościowego powinna stanowić priorytet w polskiej polityce zdrowotnej, społecznej i klimatycznej.

Z podobnymi jak Polska problemami zmagają się także inne państwa członkowskie UE. Rządy poszczególnych państw podejmują różnorodne działania i inicjują programy rządowe mające na celu zwiększenie udziału żywności roślinnej w codziennej diecie. Jednym z takich działań jest program Green Development and Demonstration Programme (GUDP), w ramach którego rząd Danii inwestuje w badania nad produkcją żywności pochodzenia roślinnego oraz wspiera innowacyjne projekty promujące zielony i ekonomicznie zrównoważony rozwój w sektorach spożywczym i niespożywczym.

Z kolei rząd federalny w Niemczech realizuje program Gutes Essen für Deutschland², w ramach którego angażuje się w zapewnienie zróżnicowanej żywności w przedszkolach, szkołach i stołówkach oraz szerszej gamy zdrowej i zrównoważonej żywności w supermarketach. Dodatkowo wprowadzono oznakowanie produktów spożywczych z wykorzystaniem systemu Nutri-Score. Jego celem jest informowanie na opakowaniu w prosty i zrozumiały sposób

² <https://www.praeventionstag.de/nano.cms/news/details/8592>, dostęp 21.02.2025 r.

o wartości odżywczej, co ma ułatwić dokonywanie świadomych wyborów żywieniowych. System ten został zarekomendowany do stosowania nie tylko w Niemczech ale także Francji, Belgii, Luksemburgu i Szwajcarii.

W Hiszpanii Ministerstwo Praw Społecznych, Konsumpcji i Agendy 2030 przygotowało rozporządzenie, które ma ograniczyć częstotliwość spożywania najbardziej szkodliwej żywności oraz będzie promować w szkołach owoce, warzywa i rośliny strączkowe, aby zmniejszyć wysoki wskaźnik otyłości u dzieci³.

Działania niższe niż na szczeblu krajowym wdraża także prowincja Holandia Północna. Wprowadzono tam zakaz reklamy mięsa, ryb i paliw kopalnych na wszystkich przystankach komunikacji publicznej. Na bardziej odważny krok zdecydowali się we wrześniu 2022 r. samorządowcy w Haarlem – stolicy Holandii Północnej. Urząd w tym mieście zakazał reklamowania mięsa we wszystkich miejscach publicznych⁴.

Przykłady programów wybranych państw europejskich pokazują, że potrzeba transformacji żywieniowej została dostrzeżona i uwzględniona w różnych krajach. Przyjęte i realizowane programy stanowią źródło cennej inspiracji dla polskich rządzących.

Działalność dużych sieci handlowych a start transformacji żywieniowej w Polsce

W ostatnich dziesięcioleciach supermarkety zdominowały polski rynek sprzedaży żywności, nie dając konsumentom możliwości realnego wpływu na jego kształt. Za przywoływanym już raportem *Meat Us Half Way*, możemy wskazać, że największe sieci handlowe działające w Polsce, posiadają strategię zrównoważonego rozwoju, ale w praktyce nie uwzględniają w nich

³ https://elpais.com/educacion/2025-02-04/un-tercio-de-los-comedores-escolares-en-espana-ofrecen-demasiadas-frituras-y-pocas-verduras.html?utm_source=chatgpt.com, dostęp 21.02.2025

⁴ <https://www.rp.pl/biznes/art37007101-holenderskie-miasto-zakazuje-reklam-miesa-jako-pierwsze-w-swiecie>, dostęp 23.02.2025 r.

ograniczenia sprzedaży i promocji mięsa oraz nabiału, jako działań na rzecz klimatu. Podobnie dyskonty wprowadzają roślinne alternatywy do oferty, lecz nie ujawniają danych sprzedażowych tych produktów w porównaniu do mięsa i nabiału.

Duże sieci handlowe w Polsce rozwijają odnawialne źródła energii i ograniczają plastikowe opakowania, jednak milczą na temat emisji pochodzących z rolnictwa zwierzęcego. Większość przepisów kulinarnych w ich materiałach marketingowych zawiera mięso i nabiał – dla zobrazowania: w Lidlu tylko 13% przepisów jest wegańskich, w Kauflandzie jedynie 2%.

Ponadto dominujące w Polsce marki dużych marketów (wszystkich!) aktywnie promują mięso i nabiał – m.in. w gazetkach promocyjnych i aplikacjach lojalnościowych. Stosują także komunikację ukierunkowaną na zachowania konsumenckie, a nie na rzeczywiste ograniczenie śladu środowiskowego.

Co duże sieci handlowe mogłyby zrobić, aby przyczynić się do zmiany systemu żywnościowego w kierunku bardziej zrównoważonym? Mogą rozpocząć transparentne raportowanie wpływu swojej działalności na klimat, w tym emisje pochodzące z rolnictwa zwierzęcego. Kolejnym kluczowym elementem mogłoby być ograniczanie sprzedaży i promocji mięsa oraz nabiału (a nie tylko wprowadzanie kolejnych produktów – alternatyw roślinnych dla produktów odzwierzęcych). Ponadto duże sieci handlowe mogłyby z powodzeniem wspierać edukację konsumencką na temat wpływu diety na klimat, zdrowie i prawa człowieka. Zasadnym byłoby także zwiększenie widoczności roślinnych opcji w przepisach kulinarnych i materiałach promocyjnych sieci.

Zmiana na zdrowszą, bardziej roślinną dietę, uzupełnioną o ograniczoną i wyższej jakości żywność pochodzenia zwierzęcego, pozytywnie wpłynie na ludzkie zdrowie, a także przyniesie dodatkowe korzyści dla klimatu, środowiska, dobrostanu zwierząt i bezpieczeństwa żywnościowego.

Propozycje zmian legislacyjnych na rzecz transformacji żywieniowej w Polsce

Musimy spojrzeć na system żywnościowy w sposób holistyczny, uwzględniając nie tylko interesy producentów i dystrybutorów, ale przede wszystkim dobro środowiska i poszanowanie praw człowieka, prawa konsumentów i konsumentek do zdrowia i życia w czystym środowisku. Transformacja żywieniowa w Polsce wymaga kompleksowych działań obejmujących edukację, regulacje prawne, zmiany w produkcji i dystrybucji żywności oraz wsparcie innowacji. W tym celu w ramach niniejszej petycji zwracamy się do Pana Premiera o podjęcie adekwatnych działań legislacyjnych poprzez:

I. zmianę art. 167 ustawy z dn. 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2001 Nr 62 poz. 627), przez dodanie obowiązku informowania o wysokości emisji środowiskowych na odzwierzęcych środkach spożywczych oraz raportowania wysokości emisji środowiskowych przez sprzedających środki spożywcze pochodzenia odzwierzęcego

Treść proponowanego brzmienia przepisu:

Art. 167. 1. Produkt powinien być zaopatrzony w informację dotyczącą:

1) zużycia paliw lub materiałów eksploatacyjnych;

2) wielkości emisji związanej z użytkowaniem produktu;

2a) wielkości emisji środowiskowych produkcji odzwierzęcych środków spożywczych;

3) bezpiecznego dla środowiska użytkowania, demontażu, powtórnego wykorzystania lub unieszkodliwienia produktu.

2. Sprzedawca produktów powinien zapewnić, aby informacja, o której mowa w ust. 1, znajdowała się także w miejscach sprzedaży produktu.

3. Minister właściwy do spraw gospodarki, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw klimatu, uwzględniając cechy produktów oraz ich oddziaływanie w trakcie produkcji,

użytkowania oraz po ich zużyciu, określi, w drodze rozporządzenia, produkty objęte obowiązkami, o których mowa w ust. 1 i 2, a także szczegółowy sposób realizacji obowiązków w tym zakresie.

4. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 3, zostaną ustalone:

- 1) oznaczenie numeryczne pozwalające na identyfikację produktu lub grupy produktów oraz ich nazwy;
 - 2) odpowiednio do potrzeb wymagania dotyczące informacji, o której mowa w ust. 1, w tym: a) oznaczania produktu lub jego części,
 - b) formy i treści informacji,
 - c) sposobów prezentowania informacji w miejscach sprzedaży produktów;
 - 3) wymagania w zakresie ustalania wielkości zużycia paliw i materiałów eksploatacyjnych lub wielkości emisji związanej z produkcją bądź użytkowaniem produktu, w celu zamieszczenia w informacji, o której mowa w ust. 1.
5. Sprzedawca produktów powinien zapewnić, aby zestawienie, o którym mowa w art. 171a, było udostępniane nieodpłatnie w miejscach sprzedaży produktów, których dotyczy, w sposób określony na podstawie art. 171a ust. 2 pkt 4.
6. Przepisy ust. 2–5 dotyczące sprzedaży i sprzedawcy stosuje się także do:
- a) finansującego leasing w miejscach, w których oferuje się produkty do leasingu,
 - b) prezentującego produkty na wystawach publicznych,
 - c) sieci handlowych, prowadzących sprzedaż środków spożywczych.

II. dodanie art. 50a do ustawy z dn. 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz.U. z 2023 r. poz. 1448), tj. dodanie obowiązku oznakowania produktów spożywczych pod kątem ich wpływu na klimat, środowisko, zdrowie i etykę produkcji

Treść proponowanego brzmienia przepisu:

Art. 50a.

1. Środki spożywcze wprowadzane do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podlegają obowiązkowi oznakowania pod kątem ich wpływu oraz wpływu użytych w nich składników na klimat, środowisko, zdrowie i etykę produkcji w ramach całego łańcucha dostaw.

2. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady znakowania środków spożywczych, o którym mowa w ust. 1, mając na uwadze potrzebę zapewnienia konsumentom finalnym dostępu do informacji na temat środków spożywczych, które muszą być rzetelne, oparte na danych naukowych, jasne i łatwe do zrozumienia dla konsumentów, a także muszą być umieszczone w takim miejscu, aby były widoczne i czytelne. Sposób znakowania środków żywności musi uwzględniać potrzeby osób z niepełnosprawnościami, w tym z niepełnosprawnością narządu wzroku.

III. w art. 24 ust. 2 ustawy z dn. 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2024 poz. 1616) dodanie pkt 2a, to jest postanowienia uznającego za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów naruszanie obowiązku informowania o kosztach klimatycznych, środowiskowych, zdrowotnych i etyce produkcji w odniesieniu do środków spożywczych

Treść proponowanego brzmienia przepisu:

Art. 24.

1. Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.
2. Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami zachowanie przedsiębiorcy, w szczególności:
 - 1) (uchylony)
 - 2) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji;

2a) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji o kosztach klimatycznych, środowiskowych i zdrowotnych oraz dotyczących etyki produkcji w odniesieniu do środków spożywczych w ramach całego łańcucha dostaw;

3) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji;

4) proponowanie konsumentom nabycia usług finansowych, które nie odpowiadają potrzebom tych konsumentów ustalonym z uwzględnieniem dostępnych przedsiębiorcy informacji w zakresie cech tych konsumentów lub proponowanie nabycia tych usług w sposób nieadekwatny do ich charakteru.

Szanowny Panie Premierze, czas na realne działania jest teraz. **Wzywamy Pana do podjęcia zdecydowanych kroków w kierunku transformacji żywieniowej**, która jest niezbędna dla zdrowia społeczeństwa, ochrony środowiska i przeciwdziałania kryzysowi klimatycznemu. Polska potrzebuje polityki wspierającej zrównoważoną produkcję i konsumpcję żywności – Pańskie przywództwo może nadać temu procesowi właściwy kierunek.

Wyrażam zgodę zgody na ujawnienie na stronie internetowej podmiotu rozpatrującego petycję imienia i nazwiska/ nazwy reprezentowanego podmiotu.

Z poważaniem,

Green REV Institute oraz sygnatariusze i sygnatariuszki
petycji „Czas na bezpieczną żywność! Dla ludzi, planety i zwierząt”

1. Green REV Institute
2. 9dwunastych
3. Akcja Demokracja
4. Akcja Uczniowska

5. Azyl Swinki Lili
6. Bieganizm
7. BoMiasto
8. Fundacja Compassion in World Farming Polska
9. DaleKOWzroczne
10. Daniel Petryczkiewicz
11. DiversityPL
12. Dolina Bawole Serce
13. Earth Day Everyday
14. ECO EDU kids
15. Ekowyborca
16. Federacja Wegan dla Zwierząt
17. First Step
18. Foodsharing Polska
19. Foodsharing Toruń
20. Fundacja "Ekopotencjał – Przestrzeń Możliwości"
21. Fundacja Aquila
22. Fundacja Centrum Edukacji Baza
23. Fundacja Chlorofil
24. Fundacja To Proste
25. Fundacja Impuls
26. Fundacja Klub Myśli Ekologicznej
27. Fundacja Lambda Polska
28. Fundacja MARE
29. Fundacja Ne_Ni
30. Fundacja Perspektywa
31. Fundacja Prawnej Ochrony Zwierząt Lex Nova
32. Fundacja ProVeg

33. Fundacja Psubraty
34. Fundacja Rething
35. Fundacja Rzecz Społeczna
36. Fundacja Szkatułka
37. Fundacja Zielone Światło
38. Fundacja Zwierzęta Niczyje
39. Gdańsk bez granic
40. Głos Pokolenia
41. Green teenager
42. Grupa Społeczni Opiekunowie Drzew - Toruń
43. Halo Tu Fauna
44. Instytut Przeciwdziałania Wykluczeniom
45. invECO
46. Istota
47. Klimatyczny Kopernik
48. Kolektyw Przełom
49. Koło Naukowe Praw Człowieka i Kryzysów Humanitarnych
50. Kompostuj Z Nami
51. Kongres Ruchów Miejskich
52. Lokalni Liderzy
53. Miastozdżiczenie
54. Mikołów - Roślinne Yeah
55. Misja: Rozwój
56. Młodzieżowy Strajk Klimatyczny
57. NO PAIN IN YOUR BRAIN
58. Oficyna 21
59. Open Dialogues International Foundation
60. Plant Your Home

- 89. Vege Vouge
- 90. W imię zwierząt
- 91. Wawelska Kooperatywa Spożywcza
- 92. Wegaństwo - podcast
- 93. Wegrateka
- 94. Wiosna bez Barrier
- 95. WORLDmates
- 96. Wygadajmy Przyszłość
- 97. Fundacja Reaktyw
- 98. Stowarzyszenie Społeczno - Oświatowe Gminy Międzyrzec
- 99. Fundacja Ludzie z Natury

61. Podróże z Pazurem
62. Polska Dla Zwierząt
63. Pomorskie Stowarzyszenie Aktywni Lokalnie
64. Projekt Kaczuchy Dziennikarskie
65. Przestrzeń do życia
66. Pudełko Lilki
67. Rodzic w Mieście
68. Rodzice dla Klimatu
69. Roślinna Strona
70. RUCH zaNIEdban
71. Śląski Ruch Klimatyczny
72. Społeczna Straż Ochrony Zieleni Szczecina
73. Stowarzyszenia Mężczyźni Przeciw Przemocy
74. Stowarzyszenia Protest Porszewice
75. Stowarzyszenie "Nasz Bóbr"
76. Stowarzyszenie Jestem na pTAK!
77. Stowarzyszenie Kraków dla Mieszkańców
78. Stowarzyszenie LUWIA
79. Stowarzyszenie MOST
80. Stowarzyszenie Mudita
81. Stowarzyszenie na rzecz Azylu dla Świń Chrumkowo
82. Stowarzyszenie Przyjaciele Kubusia
83. Stowarzyszenie Równość
84. Stowarzyszenie Stop Stereotypom
85. Stowarzyszenie Tarnowska Rospuda
86. Szczera Sfera
87. Szkolna Młodzieżowa Rada Klimatyczna
88. Świadomi prawa